

A celdömölki régi bencés apátság

2009 július 22. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejtőzködő Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmen kívül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

Vas és Veszprém vármegye határán, a Sághegy tövében fekszik Celldömölk. Három régi község – Pórdömölk, Nemesdömölk és Kiscell – egybeolvadásából keletkezett az először 1790-ben mezővárosi rangra emelt, majd 1979-ben várossá nyilvánított, ma 12 ezer lakosú település. Az 1747 és 1764 között épült bencés apátság, kegykápolnájával, országos hírű Mária-búcsújáráhely. A tekintélyes barokk épületegyüttestől nyugatra, a Mesteribe vezető út közelében, az egykori Dömölk falurész kertjeinek végében szerényen bújkál meg a Benedek-rendiek középkori monostortemplomának romja.

A rendház alapításának idejét, alapítójának kilétét homály fedi, talán II. Béla (1131–41) királyságához és személyéhez köthető. Első hiteles említése 1252-ből – hét és fél száz évvel ezelőttől – való, a „Demunk”-nak írott helynévben a Domonkos régi alakja ismerhető fel. Dömölk a XIV. században már tekintélyes egyházi központ, apátsága hiteles helyként működik, dunántúli birtokai Körmendig terjednek. Fénykora a török időkben török meg, a barátok a Csallóközbe menekülnek, 1595-ben az apát egyedül él a romos falak között. A kemenesaljai református vidékre Mária Terézia uralkodása (1740–80) idején térnek vissza a szerzetesek, Koptik Odo apát az ausztriai Mariazellből hoz kegyszobrot 1745-ben – amelynek azóta járnak csodájára a jámbor hívek –, s ezt követi a nagyszabású építkezés az újra benépesedő Kiscellben.

A 750 éve megnevezett templom maradványai a XII–XIV. századi építészet stílusjegyeit őrzik. A vaskos, négyszögletes torony nyugati oldalán nyílik a félköríves bejárat, az első emeletig álló falon román stílusú párkánydísz látható. A hajó fölött magas karzat és boltozás nyomai figyelhetők meg, a legszebb látvány azonban a keletnek tájolt szentély belseje, amelyben négy enyhén csúcsíves, árkádos, franciás ízlésű kora gótikus ülőfülke sorakozik.

Az épületrom meglepően ódon, ünnepélyes, szinte titokzatos hatását különleges építőanyagának köszönheti. Az innen csupán pár kilométerre magasodó Sághegy, a valamikori Pannon-stengerből kitört tózhányó aláfoló lágája összekeveredett a meder agyagos-homokos rétegeivel, a sötét színű vulkáni bazalttufában ezért apró kavicsoktól csillogó, lazább rétegek vannak. A hegyből kivágott kváderköveket, amelyeket fehér mészhabarccsal forrasztottak egybe, a puhább részeken kikoptatta, a sarkokon legömbölyítette a szél, az esővíz és a fagy. Az amúgy is különös formájú templom ettől olyannak hat, mint valami sok ezer éves, antik emlékek.

A XVIII. századi építkezések után végképp elhagyott romot az 1898-ban megjelent, Borovszky-féle Vas megye-monográfiában látható képen zsúpszalma fedi. 1945-ben beomlott hajójának oldalfala, 1960-ban már sürgetővé vált állagmegóvása. Hat évre rá készült el a tornyot védő lapos bádogtető, a kilencvenes évek végén megint renoválták a becses épületet, rendezték a környékét. A Boldogságos Szűz tiszteletére szentelt bencés emlékhelyhez vezető utca – amely pár éve Odo apát nevét viseli – a kommunista rendszer alatt Leninről volt elnevezve...

Ludwig Emil, mno.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS

100 ÉVVEL TRIANON UTÁN

DVD A trianoni gyalátról tabumentesen

„Egy film amelyet minden magyarnak látnia kell”

Ajánló

